

1. SERBEST MESLEK GİDER KAYITLARI
2. SERBEST MESLEK GELİR KAYITLARI
3. SERBEST MESLEK KAZANÇ ÖZETİ

Anahtar Kavramlar

- Serbest Meslek Faaliyetleri
- Serbest Meslek Kazanç Defteri
- Serbest Meslek Kazancı
- Serbest Meslek Makbuzu
- Serbest Meslek Erbabı
- Stopaj (Gelir Vergisi)

Hazırlık Çalışmaları

1. Gelirler İdaresi Başkanlığının internet sitesini (<https://www.gib.gov.tr>) ziyaret ederek defter beyan sistemi hakkındaki serbest meslek kazanç defteri kılavuzunu inceleyiniz.
2. Çevrenizde faaliyette bulunan serbest meslek erbabları kimlerdir? Araştırınız.
3. Serbest meslek faaliyetinden indirim konusu yapılacak giderler nelerdir? Araştırınız.
4. Herhangi bir serbest meslek erbabı ile röportaj yapınız, edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. SERBEST MESLEK GİDER KAYITLARI

1.1. Serbest Meslek Faaliyeti ve Serbest Meslek Kazancı

Serbest meslek faaliyeti, sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari niteliği olmayan işlerin işverene bağlı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır. Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır.

1.2. Serbest Meslek Erbabı

Serbest meslek faaliyetini kendi nam ve hesabına mutat (her zamanki, alışılmış) meslek halinde ifa eden;

- Avukat,
- Doktor,
- Diş hekimi,
- Veteriner hekim,
- Mimar, mühendis,
- Müşavir,
- Serbest muhasebeci mali müşavir,
- Yeminli mali müşavir,
- Danışman,
- Ressam,
- Yazar vb. kişiler serbest meslek erbabıdır.

1.3. Serbest Meslek Kazancının Tespiti

Bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen gelirlerden, işyeri faaliyeti için yapılan giderler indirildikten sonra kalan fark **serbest meslek kazancıdır**.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları da serbest meslek kazancına ilave edilir.

Amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki müspet fark, kazançta ilave edilir.

1.4. Serbest Meslek Erbabının Tutacağı Defter

Serbest meslek erbabı “serbest meslek kazanç defteri” tutmak zorundadır.

Serbest meslek faaliyetinde bulunan serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha “serbest meslek makbuzu” düzenlemek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak zorundadır.

1.5. Defter – Beyan Sistemi

Serbest meslek erbapları ve serbest meslek kazanç defteri yanında işletme hesabı esasına göre defter tutanlar, 1.1.2018 tarihinden itibaren defter-beyan sistemini kullanmak zorundadırlar.

Serbest meslek kazancı elde eden mükellefler, sistem ile kayıtlarını elektronik ortamda tutabilir. Bu kayıtlardan defterlerini elektronik olarak oluşturup saklayabilir, vergi beyannameleri, bildirim ve dilekçelerini elektronik olarak verebilir, elektronik ortamda belge düzenleyebilir ve Gelir İdaresi Başkanlığı veri tabanında yer alan diğer bilgilerine ulaşabilirler.

1.6. Serbest Meslek Kazanç Defteri Kayıtları

Serbest Meslek Kazancının Tespitinde Hasılatın İndirilecek Giderler

- Mesleki kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesiyle ilgili genel giderler
- İş yerinde çalışan personel için yapılan giderler
- Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri
- Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dâhil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar
- Kiralanan veya envantere dâhil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (Taşıt giderlerinden kasıt, genel olarak taşıtların tamir, bakım, yakıt gibi giderleridir.)
- Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller
- Mesleki faaliyetin ifası için ödenen mal ve hizmet alım bedelleri
- Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar
- Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar
- Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve sözleşmeye göre ödenen tazminatlar

Bilgi Kutusu

- İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın **tamamı** ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin **yarısını** gider yazabilirler.
- İş yeri kendi mülkü olanlar, kira yerine **amortismanı**; ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar ise **amortismanın yarısını** gider yazabilirler.

1.6.1. Gider Kavramı

Serbest meslek kazanç defterinde kayıtlar, Vergi Usul Kanunu'nun 215-219. maddelerinde düzenlenmiştir.

Serbest meslek faaliyeti ile doğrudan ilgili ve faaliyetin yürütülmesi ve kazancın doğması için zorunlu olan harcamalar, gider olarak kabul edilir.

Serbest meslek kazanç defterinin sol tarafı, gider sayfasıdır. Giderler, bu sayfaya günlük olarak kaydedilir.

Yukarıda verilen mevzuata göre serbest meslek kazanç defterinin gider sayfasına yazılabilecek gider türleri aşağıda sıralanmıştır:

- Elektrik faturası
- Su faturası
- Doğal gaz faturası
- Haberleşme faturası
- Personele ödenen ücret
- İş yeri kirası
- Ödenen faiz
- Yaptırılan işler için ödenen genel giderler
- İş yeri sigorta poliçesi
- Demirbaş satış zararı
- İşle ilgili aidat gideri
- Gıda harcamaları gideri
- Taşıt akaryakıt gideri
- Taşıt bakım onarım gideri
- Otopark hizmet gideri
- Taşıt sigortası
- Seyahat ve yol gideri
- Noter hizmet gideri
- Kargo, posta, kurye gideri
- Kırtasiye malzemesi gideri
- Temsil ağırlama gideri
- Sabit kıymetler için ayrılan amortismanlar

Bilgi Kutusu

Örnek: Dış hekimi olarak faaliyet yürüten mükellef "A" kira ile oturduğu dairenin bir odasını muayenehane olarak kullanmaktadır. yılı için ödediği 120.000 TL tutarındaki kiranın tamamını; ısıtma, aydınlatma ve su için ödediği 24.000 TL'nin ise yarısı olan 12.000 TL'yi kazancından indirebilecektir.

KDV Dâhil Hesaplama İşlemi

KDV dâhil hesaplama işlemi aşağıdaki şekilde yapılır:

KDV Hariç Toplam Tutar	KDV dâhil toplam tutar / (1+KDV oranı)
KDV Tutarı	Toplam tutar X KDV oranı
KDV Dâhil Toplam Tutar	Net tutar + KDV tutarı

ÖRNEK: 1

%18 KDV dâhil 1.180,00 TL'lik hizmet tutarının hesaplanması:

Çözüm:

KDV'li Hizmet Bedeli	1.180,00 TL
KDV'siz Hizmet Bedeli	$1.180,00 / 1,18 = 1.000,00$ TL
% 18 KDV Tutarı	$1.000,00 \times 0,18 = 180,00$ TL veya $1.180,00 - 1.000,00 = 180,00$ TL olarak bulabilirsiniz.

ÖRNEK: 2

% 8 KDV dâhil 3.240,00 TL'lik hizmet tutarının hesaplanması:

Çözüm:

KDV'li Hizmet Bedeli	3.240,00 TL
KDV'siz Hizmet Bedeli	$3.240,00 / 1,08 = 3.000,00$ TL
% 8 KDV Tutarı	$3.000,00 \times 0,08 = 240,00$ TL veya $3.240,00 - 3.000,00 = 240,00$ TL olarak bulabilirsiniz.

8/1. DERS İÇİ ETKİNLİK

Aşağıdaki KDV hesapları ile ilgili soruların cevaplarını karşınıza yazınız.

Sorular	Cevaplarınızı bu bölüme yazınız.
1. %18 <u>KDV hariç</u> 1.250,00 TL'lik hizmet verilmiştir. KDV tutarını ve tahsil edilecek toplam tutarı hesaplayınız.	
2. % 8 <u>KDV hariç</u> 750,00 TL'lik hizmet verilmiştir. KDV tutarını ve tahsil edilecek toplam tutarı hesaplayınız.	
3. %18 <u>KDV dâhil</u> 650,00 TL'lik hizmet verilmiştir. Hizmet bedeline KDV dâhil olduğuna göre hizmet bedelini ve KDV'yi hesaplayınız.	
4. % 8 <u>KDV dâhil</u> 500,00 TL'lik hizmet verilmiştir. Hizmet bedeline KDV dâhil olduğuna göre hizmet bedelini ve KDV'yi hesaplayınız.	

1.6.4. Gider Kayıtları Uygulaması
Örnek Uygulama 1:

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir BG'nin faaliyete ilişkin gider bilgileri aşağıdaki gibidir.

S. No.	Tarih	Belge No.	KDV Oranı	KDV Hariç/ Dâhil	Tutar	Dönem İçi İşlemler
1	.../.../20...	A01-14	%18	Dâhil	325,00 TL	tutarındaki kırtasiye malzemesi alınmıştır.
2	.../.../20...	1122	%18	Dâhil	175,00 TL	telefon faturası ödenmiştir.
3	.../.../20...	3344	%18	Dâhil	192,00 TL	tutarındaki elektrik faturası ödenmiştir.
4	.../.../20...	GP-12	-	-	1.450,00 TL	gider pusulası ile iş yeri kirası ödenmiştir.
5	.../.../20...	D01-23	-	-	690,00 TL	SMMM odasına, yıllık maktu oda aidatı ödenmiştir.
6	.../.../20...	TM-65	-	-	155,00 TL	büro için apartman aidatı ödenmiştir.
7	.../.../20...	F05-84	%1	Dâhil	435,00 TL	mesleki derginin yıllık abone ücreti ödenmiştir.
8	.../.../20...	F33-78	%18	Dâhil	125,00 TL	temizlik malzemesi alınmıştır.
9	.../.../20...	Z-36	%8	Dâhil	92,00 TL	şeker, çay ve kahve alınmıştır.
10	.../.../20...	-	-	-	4.500,00 TL	büroda çalışan personele ücreti ödenmiştir.
11	.../.../20...	-	-	-	922,50 TL	SGK işveren primi Kuruma ödenmiştir.
12	.../.../20...	-	-	-	90,00 TL	işsizlik sigortası işveren payı kuruma ödenmiştir.

Serbest Meslek Kazanç Defterine Gider Kayıtları

GİDER SAYFASI				İŞLETME DEFTERİ		
Sıra No.	Kayıt Tarihi	Belge No.	Açıklama Gider Çeşidi	Ödenen Gider Tutarı	İndirilecek KDV	TOPLAM
1	.../.../20...		Nakli Yekûn	-	-	-
2	.../.../20...	A01-14	Kırtasiye Malzemesi	275,42	49,58	325,00
3	.../.../20...	1122	Telefon Faturası	148,31	26,69	175,00
4	.../.../20...	3344	Elektrik Faturası	162,71	29,29	192,00
5	.../.../20...	GP-12	İş yeri Kirası	1.450,00	-	1.450,00
6	.../.../20...	D01-23	Maktu oda aidatı	690,00	-	690,00
7	.../.../20...	TM-65	Apartment aidatı	155,00	-	155,00
8	.../.../20...	F05-84	Dergi abone ücreti	430,69	4,31	435,00
9	.../.../20...	F33-78	Temizlik Malzemesi	105,93	19,07	125,00
10	.../.../20...	Z-36	Şeker, çay, kahve	85,19	6,81	92,00
11	.../.../20...	-	Personel ücreti	4.500,00	-	4.500,00
12	.../.../20...	-	SGK İşveren Primi	922,50	-	922,50
13	.../.../20...	-	İşsizlik sigortası işveren p.	90,00	-	90,00
TOPLAM				9.015,75	135,75	9.151,50

8/2. DERS İÇİ ETKİNLİK

Çocuk doktoru olan serbest meslek erbabı, kira ile oturduğu dairenin bir odasını muayenehane olarak kullanmaktadır. Bu mükellefin yıllık ödediği ısınma, aydınlatma, su ve kira için ödediği genel giderler aşağıda verilmiştir. Serbest meslek kazancından indirim yapacağı tutarları karşısına yazınız.

Sorular	Cevaplarınızı bu bölüme yazınız.
1. Yıllık kira tutarı 72.000,00 TL	
2. Isınma, aydınlatma ve su için ödediği toplam tutar 38.000,00 TL	

ÖRNEK: 1

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bay “BG”ayı muhasebecilik ücreti brüt 1.000,00 TL’dir. (%18 KDV hariç) Bay BG, brüt ücret üzerinden %20 stopaj kesintisi yaptıktan sonra kalan tutarı nakit olarak tahsil etmiştir.

Çözüm:

Brüt Ücret	1.000,00 TL
GV (Stopaj)% 20	$1.000,00 \times 0,20 = 200,00$ TL
Net Ücret	$1.000,00 - 200,00 = 800,00$ TL
KDV % 18	$1.000,00 \times 0,18 = 180,00$ TL
Tahsilat Toplamı	$800,00 + 180,00 = 980,00$ TL

ÖRNEK: 2

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Bayan “BA”ayı muhasebecilik ücreti brüt 500,00 TL’dir. (%18 KDV hariç) Bay “NG”, brüt ücret üzerinden %20 stopaj kesintisi yaptıktan sonra kalan tutarı nakit olarak tahsil etmiştir.

Çözüm:

Brüt Ücret	500,00 TL
GV (Stopaj)% 20	$500,00 \times 0,20 = 100,00$ TL
Net Ücret	$500,00 - 100,00 = 400,00$ TL
KDV % 18	$500,00 \times 0,18 = 90,00$ TL
Tahsilat Toplamı	$400,00 + 90,00 = 490,00$ TL

8/3. DERS İÇİ ETKİNLİK

Aşağıdaki serbest meslek makbuzu hesaplaması ile ilgili soruların cevaplarını karşınıza yazınız.

Sorular	Cevaplarınızı bu bölüme yazınız.
1. Brüt ücreti 2.500,00 TL (%18 KDV hariç) olan serbest meslek kazancı üzerinden %20 stopaj kesintisi yapılmıştır. Toplam tahsilat tutarını hesaplayınız.	
2. Brüt ücreti 1.500,00 TL (%18 KDV hariç) olan serbest meslek kazancı üzerinden %20 stopaj kesintisi yapılmıştır. Toplam tahsilat tutarını hesaplayınız.	

2.4. Gelir Vergisi Tevkifatı Oranları

Serbest meslek faaliyetiyle uğraşanlara (noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç) yapılan ödemeler esnasında, ödemeyi yapanlar tarafından gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekir.

- Dar mükelleflerden (İş merkezi Türkiye’de bulunmayanlar, sadece Türkiye’de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirilecektir.) telif ve patent satışından dolayı %20,
- Diğer serbest meslek kazançlarında %20,

- Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde edilen kazançlar istisnasından yararlananlardan %17 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır.

8/4. DERS İÇİ ETKİNLİK

Aşağıdaki soruların cevaplarını karşınıza yazınız.

Sorular	Cevaplarınızı bu bölüme yazınız.
1. Sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari niteliği olmayan işlerin işverene bağlı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasına ne denir?	
2. Serbest meslek faaliyetinin bir işverene tabi olarak yapılması halinde elde edilen gelire ne denir?	
3. Serbest meslek erbapları aldıkları mal ve hizmetler için KDV öderler. Bu KDV'ye ne denir?	
4. Serbest meslek erbapları kendilerinin yaptığı iş ve verdikleri hizmetler için KDV alırlar. Bu KDV'ye ne denir?	
5. Serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar, her türlü para ve vergi cezaları gider olarak kaydedilebilir mi?	
6. Serbest meslek erbabının sağlık hizmeti ücretlerinden hesaplaması gereken KDV oranı nedir?	
7. Serbest meslek erbabının diğer ücretler üzerinden hesaplaması gereken KDV oranı nedir?	

2.5. Gelir Kayıtları Uygulaması

Örnek Uygulama 2

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir BG'nin faaliyete ilişkin gelir bilgileri aşağıdaki gibidir:

S. No.	Tarih	Belge No.	KDV Oranı	KDV Hariç/ Dâhil	Tutar	Dönem İçi İşlemler
01	.../.../20...	G01-01	%18	Hariç	1.500,00 TL	Serbest meslek makbuzu düzenlenerek mükellef Bay AA'dan tahsil edilmiştir.
02	.../.../20...	G01-02	%18	Dâhil	990,00 TL	Serbest meslek makbuzu düzenlenerek mükellef Bayan BB'den tahsil edilmiştir.
03	.../.../20...	G01-03	%18	Hariç	500,00 TL	Serbest meslek makbuzu düzenlenerek mükellef Bay CC'den tahsil edilmiştir.
04	.../.../20...	G01-04	%18	Dâhil	2.360,00 TL	Serbest meslek makbuzu düzenlenerek mükellef Bayan DD'den tahsil edilmiştir.
05	.../.../20...	G01-05	%18	Hariç	640,00 TL	Serbest meslek makbuzu düzenlenerek mükellef Bay EE'den tahsil edilmiştir.

Serbest Meslek Kazanç Defterine Gelir Kayıtları

SERBEST MESLEK KAZANÇ DEFTERİ				GELİR SAYFASI		
Sıra No.	Kayıt Tarihi	Belge No.	Açıklama Ücretin Kimden Alındığı	Gelirin Tutarı	Hesaplanan KDV	TOPLAM
01	.../.../20...		Nakli Yekûn	-	-	-
02	.../.../20...	G01-01	Mükellef Bay AA'dan	1.500,00	270,00	1.770,00
03	.../.../20...	G01-02	Mükellef Bayan BB'den	838,98	151,02	990,00
04	.../.../20...	G01-03	Mükellef Bay CC'den	500,00	90,00	590,00
05	.../.../20...	G01-04	Mükellef Bayan DD'den	2.000,00	360,00	2.360,00
06	.../.../20...	G01-05	Mükellef Bay EE'den	640,00	115,20	755,20
TOPLAM				5.478,98	986,22	6.465,20

3. SERBEST MESLEK KAZANÇ ÖZETİ

3.1. Serbest Meslek Kazanç Makbuzunun Düzenlenmesi

Serbest Meslek Makbuzunun Tanımı

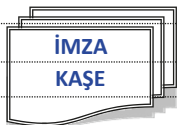
GVK'nin 65. maddesine göre: "Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır." denilmektedir.

Yine GVK'nin 66.maddesinde ise: "Serbest meslek faaliyetini meslek halinde ifa edenler serbest meslek erbabıdır." hükmü yer almaktadır.

Buna göre **serbest meslek makbuzu** avukat, doktor, diş hekimi, mali müşavir gibi serbest meslek erbaplarının hizmetleri karşılığında elde ettikleri gelirleri için düzenledikleri belgelere denir.

Serbest Meslek Makbuzunun Şekil ve Düzeni

Serbest meslek makbuzu en az bir asıl ve bir örnek olmak üzere, **en az 2(iki) nüsha** olarak düzenlenir ve serbest meslek erbabı tarafından imzalanır. Asıl nüsha, müşteriye verilir. İkinci nüsha ise işletmede kalır.

 Oda Sicil No.: Adres: Tel.: VD: VN:	SMMM "AA" T.C. 06	SERBEST MESLEK MAKBUZU
Sayın: "TML" TİCARET İŞLETMESİ Adres: Tel.: VD: VN:	Tarih :...../...../20..... Seri No. : MM/02 Sıra No. 001	
YAPILAN İŞİN NEV'İ (YAPILAN İŞİN MAHİYETİ)	BRÜT ÜCRET TUTARI	1.750,00
..... Ayı muhasebe ücreti	G.V. (Stopaj) % 20	350,00
	NET ÜCRET	1.400,00
	KDV % 18	315,00
	NET ALINAN ÜCRET	1.715,00
Yalnız.....Binyediyüzonbeş.....TL.....Kuruş		

Şekil 8.1: Serbest meslek makbuzu

Bilgi Kutusu

Serbest meslek makbuzunda hesaplama yapılırken brüt ücret üzerinden hesaplanan stopaj tutarı çıkartılır, hesaplanan KDV tutarı ile net ücret toplanır.

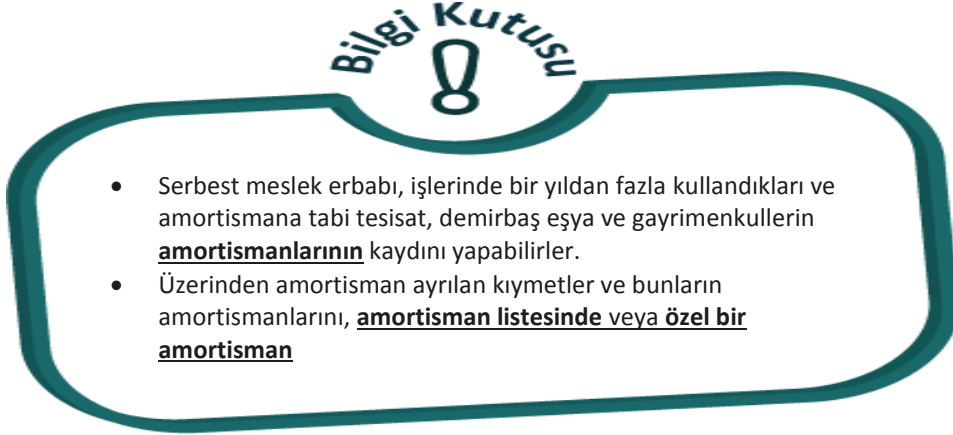

3.2. Serbest Meslek Defterinde Amortisman Kayıtları

Serbest meslek erbabı, işlerinde bir yıldan fazla kullandıkları ve amortismanına tabi demirbaş eşya, tesisat ve gayrimenkulleri için amortisman ayırabilirler.

Üzerinden amortisman ayrılan kıymetler ve bunların amortismanları;

- Envanter defterinin ayrı bir yerinde,
- Özel bir amortisman defterinde veya amortisman listelerinde takip edebilirler.

3.3. Serbest Meslek Kazançlarının Beyanı

Serbest meslek erbabı, kazanç temin etmemiş olsa bile yıllık beyanname vermek zorundadır. Gelir vergisi beyannamesinde indirimlerin yapılabilmesi için yıllık beyanname ile bildirilecek bir gelirin bulunması ve yapılacak indirimlerin ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıması gerekmektedir.

İndirim konusu yapılacak tutarın hesaplanmasında, beyan edilen gelir olarak yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır.

3.3.1. Serbest Meslek Kazancından İndirim Konusu Yapılabilecek Hususlar

- Hayat/şahıs sigorta primleri
- Eğitim ve sağlık harcamaları
- Engellilik indirimi
- Beyan edilecek gelirden sınırlı olarak indirilebilecek bağış ve yardımların tamamı
- 5746 sayılı Kanun kapsamındaki AR-GE ve tasarım indirimi
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağışlar
- Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine yapılan bağışlar

3.3.2. Serbest Meslek Kazançlarında İstisnalar

- Telif hakkı (Kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır.) istisnası
- İhtira beratı (Düşünce gücüyle yeni şey bulan kimseye devletçe verilmiş belge.) istisnası
- Sergi ve panayır istisnası
- Genç girişimcilerde kazanç istisnası

3.4. Serbest Meslek Kazancına Esas Gelir Vergisi Matrahı ve Ödenecek Verginin Hesaplanması

Örnek Uygulama 3	
SMMM "AA"nın serbest meslek faaliyeti sonucu kazancı ve indirim bilgileri aşağıdaki gibidir:	
Mesleki gelir toplamı	250.000,00 TL
Gider toplamı	80.000,00 TL
Bağ-Kur primi yıllık	24.000,00 TL
Bireysel emeklilik katkı payı yıllık	1.248,00 TL
Engellik indirimi yıllık	16.800,00 TL
Serbest meslek kazancına esas gelir vergisi matrahını ve ödeyeceği vergi tutarını hesaplayınız.	

Örnek uygulama 3'ün çözümü:

SMMM "AA"nın serbest meslek faaliyeti sonucu kazancı ve indirim bilgileri aşağıdaki gibidir. Bu mükellefin serbest meslek kazancına esas gelir vergisi matrahının ve ödeyeceği vergi tutarının hesaplanması.		
Mesleki Gelir Toplamı	250.000,00 TL	
Gider Toplamı	(80.000,00 TL)	
Serbest Meslek Kazancı		170.000,00 TL
Bağ-Kur Primi Yıllık	(24.000,00 TL)	
Bireysel Emeklilik Katkı Payı Yıllık	(1.248,00 TL)	
Engellik İndirimi Yıllık	(16.800,00 TL)	
Gelir Vergisi Matrahı		127.952,00 TL

Ödenecek Gelir Vergisinin Hesaplanması

Birinci Dilim Hesaplaması	$22.000,00 \times 0,15 = 3.300,00$.- TL
İkinci Dilim Hesaplaması	$49.000,00 - 22.000,00 = 27.000,00 \times 0,20 = 5.400,00$.- TL
Üçüncü Dilim Hesaplaması	$127.952,00 - 49.000,00 = 78.952,00 \times 0,27 = 21.317,04$ TL
Ödenecek Verginin Toplam Tutarı	$3.300,00 + 5.400,00 + 21.317,04 = 30.017,04$ TL

2020 Yılı Ücret Dışındaki Gelirler İçin Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

Vergi Dilimi	Oranı
22.000 TL'ye kadar	%15
22.000 TL – 49.000 TL arası için	%20
49.000 TL – 180.000 TL arası için	%27
180.000 TL- 600.000 TL arası için	%35
600.000 TL'den fazlası için	%40

Engellilik İndirimi Tutarları

Engel durumu	Engelli İndirimi Tutarı
1. Derece engellilik (%80 ve üzeri)	1.400,00 TL
2. Derece engellilik (%60-%79 arası)	790,00 TL
3. Derece engellilik (%40-%59 arası)	350,00 TL

Örnek Uygulama 4

SMMM "SY"nin ayı yıl işlemlerine ait gelir, gider ve devir tutarı bilgileri aşağıdaki gibidir.

Nakli yekûn tutarları: Giderler Toplamı: 38.125,00.- TL, Gelirler toplamı: 97.950,00 TL

Tablo 8.6: Uygulama 4 Soruları

S. No.	Tarih	Belge No.	KDV Oranı	KDV Hariç/Dâhil	Tutar	Dönem İçi İşlemler
1	.../.../20...	AD/001	% 18	Hariç	5.125,00 TL	tarihinde serbest meslek makbuzu ile mükellef AA'dan tahsil edilmiştir.
2	.../.../20...	F01/65	% 18	Dâhil	438,00 TL	tarihinde kırtasiye malzemesi alınmıştır.
3	.../.../20...	AD/002	% 18	Hariç	760,00 TL	tarihinde serbest meslek makbuzu ile mükellef AB'den tahsil edilmiştir.
4	.../.../20...	D/00014	-	-	1.475,00 TL	tarihinde Ziraat Bankası hesabına para yatırılmıştır.
5	.../.../20...	M/0124	-	-	690,00 TL	tarihinde mali müşavirler odasına üyelik aidatı ödenmiştir.
6	.../.../20...	D/5624	-	-	1.163,00 TL	tarihinde Halk Bankasından alınan kredinin faizi ödenmiştir.
7	.../.../20...	M/9854	-	-	488,00 TL	tarihinde SMMM üzerine kayıtlı otomobile kesilen trafik cezasını ödenmiştir.
8	.../.../20...	AD/003	% 18	Hariç	2.245,00 TL	tarihinde serbest meslek makbuzu ile mükellef AC'den tahsil edilmiştir.
9	.../.../20...	9864	% 18	Dâhil	287,00 TL	tarihinde elektrik faturası ödenmiştir.
10	.../.../20...	GP-009	-	-	1.500,00 TL	tarihinde gider pusulası, iş yeri kirası ödenmiştir.
11	.../.../20...	M/8545	-	-	1.478,26 TL	tarihinde geçici vergi, bağlı bulunduğu vergi dairesine ödenmiştir.
12	.../.../20...	69852	% 18	Dâhil	568,54 TL	tarihinde doğal gaz faturası ödenmiştir.
13	.../.../20...	D/3254	-	-	3.685,78 TL	tarihinde faiz geliri, bankadaki mevduat hesabına aktarılmıştır.
14	.../.../20...	AD/004	% 18	Hariç	1.130,00 TL	tarihinde serbest meslek makbuzu ile mükellef AD'den tahsil edilmiştir.
15	.../.../20...	D/4587	-	-	550,00 TL	tarihinde vadesi gelen çek tahsil edilmiştir.
16	.../.../20...	-	-	-	5.250,00 TL	tarihinde personel ücreti ödenmiştir.
17	.../.../20...	D/2534	-	-	1.076,25 TL	tarihinde SGK işveren primi Kuruma ödenmiştir.
18	.../.../20...	D/2535	-	-	105,00 TL	tarihinde işsizlik sigortası işveren primi Kuruma ödenmiştir.
19	.../.../20...	-	-	-	345,00 TL	tarihinde büroda kullanılan bilgisayarın amortisman kaydını yapınız.

İstenenler:

- İşlemleri serbest meslek kazanç defterine kaydediniz.
- Serbest meslek kazanç bildirim tablosunu düzenleyiniz.

Örnek Uygulama 4 Serbest Meslek Kazanç Defteri Gider Sayfası Kayıtları

Tablo 8.7: Serbest Meslek Kazanç Defteri Gider Sayfası

GİDER SAYFASI			SERBEST MESLEK KAZANÇ DEFTERİ			
Sıra No.	Kayıt Tarihi	Belge No.	Açıklama Gider Çeşidi	Ödenen Gider Tutarı	İndirilecek KDV	TOPLAM
1	.../.../20...		Nakli Yekûn	38.125,00	-	38.125,00
2	.../.../20...	F01/65	Kırtasiye Malzemesi	371,19	66,81	438,00
3	.../.../20...	M/0124	Oda Aidatı	690,00	-	690,00
4	.../.../20...	D/5624	Kredi Faiz Ödemesi	1.163,00	-	1.163,00
5	.../.../20...	9864	Elektrik Faturası	243,22	43,78	287,00
6	.../.../20...	GP-009	İş Yeri Kirası	1.500,00	-	1.500,00
7	.../.../20...	69852	Doğal Gaz Faturası	481,81	86,73	568,54
8	.../.../20...	-	Personel Ücreti	5.250,00	-	5.250,00
9	.../.../20...	-	SGK İşveren Primi	1.076,25	-	1.076,25
10	.../.../20...	-	İşsizlik Sigortası İşveren Pr.	105,00	-	105,00
11	.../.../20...	-	Amortisman Kaydı	345,00	-	345,00
12	.../.../20...					
TOPLAM				49.350,47	197,32	49.547,79

Örnek Uygulama 4 Serbest Meslek Kazanç Defteri Gelir Sayfası Kayıtları

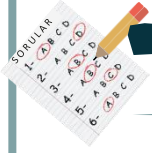
Tablo 8.8: Serbest Meslek Kazanç Defteri Gelir Sayfası

SERBEST MESLEK KAZANÇ DEFTERİ			GELİR SAYFASI			
Sıra No.	Kayıt Tarihi	Belge No.	Açıklama Ücretin Kimden Alındığı	Gelirin Tutarı	Hesaplanan KDV	TOPLAM
1	.../.../20...	-	Nakli Yekûn	97.950,00	-	97.950,00
2	.../.../20...	AD/001	Mükellef AA'dan Tahsilat	5.125,00	922,50	6.047,50
3	.../.../20...	AD/002	Mükellef AB'den Tahsilat	760,00	136,80	896,80
4	.../.../20...	AD/003	Mükellef AC'den Tahsilat	2.245,00	404,10	2.649,10
5	.../.../20...	D/3254	Banka Faiz Geliri	3.685,78	-	3.685,78
6	.../.../20...	AD/004	Mükellef AD'den Tahsilat	1.130,00	203,40	1.333,40
7	.../.../20...					
TOPLAM				110.895,78	1.666,80	112.562,58

Örnek Uygulama 4 Serbest Meslek Kazanç Bildirimi Kayıtları

Tablo 8.9: Serbest Meslek Kazanç Bildirimi			
SERBEST MESLEK KAZANÇ BİLDİRİMİ			
.../.../20...Tarihli Serbest Meslek Kazanç Bildirimi			
GİDER		GELİR	
Ödenen Gider Tutarı	49.005,47	Gelirin Tutarı	110.895,78
Demirbaş Satış Zararı	-	Demirbaş Satış Kârı	-
Amortisman	345,00		
TOPLAM	49.350,47	TOPLAM	110.895,78
KÂR	61.545,31	ZARAR	-
GENEL TOPLAM	110.895,78	GENEL TOPLAM	110.895,78

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Avukat “MN”nin ayı..... yıl işlemlerine ait gelir, gider ve devir tutarı bilgileri aşağıdaki gibidir.

Nakli yekûn tutarları: Gider Toplamı: 86.800,00 TL – Gelir Toplamı: 215.500,00 TL

Tablo 8.10: Ölçme Değerlendirme Soruları “A”

S. No.	Tarih	Belge No.	KDV Oranı	KDV Hariç/ Dâhil	Tutar	Dönem İçi İşlemler
1	.../.../20...	H-015	18	Hariç	3.600,00 TL	serbest meslek makbuzu düzenleyerek müvekkili “EE”den tahsil edilmiştir.
2	.../.../20...	645	-	-	6.200,00 TL	büroda kullanılmak üzere demirbaş alınmıştır.
3	.../.../20...	703	18	Dâhil	436,60 TL	kırtasiye malzemesi alınmıştır.
4	.../.../20...	H-016	18	Dâhil	2.500,00 TL	serbest meslek makbuzu düzenleyerek müvekkili “BB”den tahsil edilmiştir.
5	.../.../20...	056	18	Dâhil	212,40 TL	tutarındaki elektrik faturası ödenmiştir.
6	.../.../20...	103	-	-	480,00 TL	Baro’ya ödenmesi gereken üyelik aidatı ödenmiştir.
7	.../.../20...	H-017	18	Hariç	2.750,00 TL	serbest meslek makbuzu ile müvekkili “AA”dan tahsil edilmiştir.
8	.../.../20...	H-018	18	Hariç	1.500,00 TL	Serbest meslek makbuzu ile müvekkili “NN”den tahsil edilmiştir.
9	.../.../20...	-	-	-	6.750,00 TL	yapmış olduğu danışmanlık hizmetine bağlı olarak komisyon almıştır.
10	.../.../20...	679	-	-	790,00 TL	önceki ay ücretlerden kesilen gelir vergisi makbuzla ödenmiştir.
11	.../.../20...	00123	18	Dâhil	186,00 TL	tutarındaki su faturası ödenmiştir.
12	.../.../20...	8756	18	Hariç	105,00 TL	tutarındaki telefon faturası ödenmiştir.
13	.../.../20...	H-019	18	Hariç	6.000,00 TL	serbest meslek makbuzu ile müvekkili “AC”den tahsil edilmiştir.
14	.../.../20...	97	18	Hariç	90,00 TL	iş yerinde kullanılmak üzere temizlik malzemesi alınmıştır.
15	.../.../20...	45	-	-	3.450,00 TL	bankada mevduat faizi tahakkuk etmiştir.
16	.../.../20...	A-111	-	-	2.800,00 TL	iş yeri kirası gider pusulası ile ödenmiştir.
17	.../.../20...	147	-	-	1.950,00 TL	bankadaki hesabımıza yatırılmıştır.
18	.../.../20...	456	-	-	4.000,00 TL	personel ücreti ödenmiştir.

19	.../.../20...	-	-	-	820,00	SGK işveren primi (%20,5) Kuruma ödenmiştir.
20	.../.../20...	-	-	-	80,00	SGK İşveren işsizlik primi (%2) Kuruma ödenmiştir.
21	.../.../20...	-	-	-	1.240.00 TL	Büroda kullanılmak için alınan demirbaş amortismanı olarak hesaplanmıştır.